

ג. בלחי הכל מודים שאינו נותן אלא כנגד הקצר, שאם נותנו לאחר שכלה הקצר, הלא הוא יוצא חוץ למבוי בצד אחד (רבנו יהונתן).
יצורת הפתח לדברי הכל יכול ליתן באלכסון כזה, שהרי היא משום מחיצה (רא"ש; אגודה).

דפים ח – ט

יג. האם מותר להשתמש תחת קורת המבוי וכנגד הלחי?

רב ורבי חייא ורבי יוחנן אמרו: מותר להשתמש תחת הקורה. שמואל ורבי שמעון בר רבי ור"ש בן לקיש אמרו: אסור להשתמש תחת הקורה (וכן שנה רבי זכאי לפני ריו"ח: בין לחיים ותחת הקורה נידון ככרמלית. ואל"ר ריו"ח: פוק תני לברא). ופרשו בגמרא מחלוקתם בין אם נפרש טעם הקורה משום מחיצה בין אם נפרש משום היכר; יתכן שנחלקו האם חודה הפנימי של הקורה יורד וסותם או חודה החיצון, או נחלקו אם ההיכר הוא מבפנים או מבחוץ.

אמר רב חסדא: הכל מודים בבין לחיים (כלומר: כנגד הלחי. רש"י) שאסור (משום שלחי הוא במשהו ויבוא להוציא, אבל קורה שרחבה טפח אין לחוש. תוס'. וע"ע בש"ר). ומבואר בסוגיא שאביי אסר כנגד הלחי אפילו אינו רחב ארבעה, ורבא מתיר כשאין בו ארבעה משום שהוא בטל לרשות היחיד שאינו מקום חשוב לעצמו. ודוקא בפתח הפתוח לרשות הרבים, אבל פתוח לכרמלית – אסור, שמצא מין את מינו וניעור (כלומר תוך הפתח שאין בו ד' טפחים, מתחזק על ידי צירופו לכרמלית שבחוץ ונעשה מקום חשוב כמה לאסור הטלטול).

א. להלכה כתב הרי"ף שמוותר להשתמש תחת הקורה ובין לחיים, כאשר המבוי פתוח לרשות הרבים, וכן נקטו שאר פוסקים (ע' בראשונים כאן; שו"ת הר"י מגאש כד; או"ח שסה, ד). והר"ז פסק כאביי לאסור כנגד הלחי, כי לחי משום מחיצה. (גם מסתימת דברי רב הונא להלן י' משמע שסובר בין לחיים אסור אפילו אינו רחב ארבעה).

היה הלחי רחב ארבעה; התוס' והר"ן והריטב"א כתבו על פי פשט הסוגיא לאסור אפילו לרבא [ואפילו היו שני לחיים סמוכים זה לזה ועל ידי דין 'לבוד' נעשים רחבים ארבעה]. וכן פסק באו"ז. ואילו ברי"ף משמע שנקט להתיר (כפי שבאר הרמב"ן שרבא עצמו סובר אפילו רחב ארבעה מותר. וכן פסק הרשב"א).

ב. היה המבוי פתוח לכרמלית – אסור להשתמש כנגד הלחי. לדעת הרמב"ם (שבת יז, יא) דין זה אמור הן בלחי הן בקורה. וכן פסק הרשב"א. וכן הוא בשלחן ערוך (שסה, ד). ואילו הראב"ד והר"ן נקטו שדוקא בלחי אסור אבל בקורה שהיא מתרת מה שתחתיה מן הדין, אין חילוק אם סמוכה לרה"ר או לכרמלית (וכן משמע מתוך דברי הרי"ף (רא"ש). וכן נראה מוכח מרש"י ותוס' ורא"ש ורמב"ן בשבת ט. באה"ל). וכן מצדד הא"ר להקל, וכן פסק באבן העזר, ובפרט אם הקורה רחבה ארבעה (עפ"י משנ"ב שסה סקכ"ז).

ג. הכנסה מרשות הרבים לבין הלחי; לדברי רבא צדדו הראשונים להתיר מפני שהוא מקום פטור, או שמא כיון שהוא מוקף ג' מחיצות אסור (ע' בחדושי הרשב"א והר"ן).

ד. לפי הדעה האוסרת להשתמש כנגד הלחי, אפשר שגם תחת צורת הפתח אסור להשתמש – מאחר ואין שיעור לעביו כמו לחי. ואפשר שצורת הפתח דומה לקורה מפני ששתיהן 'מחיצות' (בחדושי הנצי"ב תלה שאלה זו במחלוקת הראשונים).

יד. האם הקורה מכשירה את המבוי באופנים דלהלן?

א. היתה הקורה משוכה מהמבוי כלפי חוץ.

ב. קורה קצרה שאינה מגעת עד כתלי המבוי.

ג. קורה המוגבהת מעל גבי כתלי המבוי.

א. קורה הנתונה מחוץ למבוי, כגון שנעץ שתי יתדות בשני כותלי מבוי מבחוץ והניח קורה על גביהן; רב חסדא תלה זאת במחלוקת החכמים בענין שימוש תחת הקורה, שלדברי האוסר (משום שחודה הפנימי יורד וסותם. רש"י) – מותר, שהרי החוד הפנימי דבוק וסמוך לכותל (רש"י). ולדברי המתיר להשתמש תחת הקורה – אסור, שהרי החוד החיצון מנותק מהכותל (ואינה מחיצה ממש להכשיר ההפסק על ידי 'לבוד'. רש"י). ורבא אסר לדברי הכל, שצריך שתהא הקורה על גבי מבוי.

וכן הלכה, שצריך קורה על גבי מבוי דוקא (רי"ף).

ולחי מכשיר את המבוי גם כשהוא יוצא החוצה בסמוך לו (רשב"א ריטב"א ור"ף).

ב. קורה שאינה מגעת לכותלי המבוי (כגון שהיתה נתונה על גבי קנה הנעוץ בקרקע); פחות משלשה טפחים לכתלים, ולרשב"ג פחות מארבעה – אין צריך להביא קורה אחרת, שאומרים 'לבוד' הן לרוח אחת הן לשתי רוחות. שלשה [ולרשב"ג: ארבעה] – צריך להביא קורה אחרת.

ג. קורה המוגבהת מעל גבי מבוי בתוך שלשה טפחים – כשר, שאומרים 'חבוט' (= השפל). ואפילו היא גם קצרה מרוחב המבוי פחות משלשה – אומרים 'לבוד'.

א. מבואר בדברי הרשב"א ובר"ן (וכן מוכח בתוס' – הגר"ס) שאפילו אם עתה יש יותר משלשה בין הכתלים לקורה, כל שאילו היתה מושפלת ונתונה בקו אחד עם הכתלים היה פחות משלשה – כשרה, שאומרים 'חבוט ולבוד'.

ויש אומרים [בדעת הרמב"ם] שבאופן זה אין כשר, שאין שייך דין 'לבוד' אלא אם הקורה עצמה בתוך ג' ולא בקורה שנחשבת למטה על ידי ההלכה של 'חבוט' (עפ"י חדושי הגר"ח הלוי הל' סוכה ה, כא. וכ"כ בקה"י ב בדעת הגרעק"א בתשובה יב).

ב. המהרש"א נקט שגם קורה ארוכה כנגד כל רוחב המבוי, אם היא מוגבהת מהכתלים שלשה טפחים ויותר – פסול. ואולם רעק"א (בתשובה יב) כתב להכשיר מדין 'חבוט רמי', ורק כאן שהקורה קצרה וצריכים לצרף הלכה נוספת של 'לבוד', אין מועיל ביותר מג'. (ובחזו"א הקשה על דבריו. ובראב"ד וש"ר להלן י. נראה שנקטו בפשיטות שגם כשהקורה מגיעה עד הכותל צריכה להיות בתוך ג'. וצ"ע).

ג. בר"ן משמע [דלא כהתוס'] שאף בקורה המוגבהת למעלה משלשה היה אפשר לומר 'חבוט', ורק בגלל היתדות התומכות אותה שאינן רחבות טפה, אין אומרים בה 'חבוט' יותר משלשה. ולפי"ז משמע לכאורה שאם היתה הקורה נתמכת בקנה הנעוץ בקרקע, כשר אפילו יותר משלשה (כן העיר המהדיר לחדושי הר"ן, הרא"ד פינס. וע"ש באריכות. ואולם יש אומרים שאין לומר 'חבוט' לאויר. עריטב"א וגאון יעקב. ובחדושי הנצי"ב כתב לאידך גיסא, שאם אין יתדות מחברות הקורה לכותל אסור שתהא מוגבהת כלל, וכמו קורה המשוכה מבחוץ שפסולה בכלשהו).

דף ט

קלוטו. מבוי שרצפו בלחיים (= שערכם ברציפות) לארכו, מה דינו?

סידר הלחיים לאורך המבוי בתוך שלשה טפחים זה מזה; מבואר בסוגיא שלדעת האוסרים להשתמש כנגד הלחי, אין להשתמש במבוי אלא עד חוד הלחי הפנימי, מפני שכל הלחיים ביחד נחשבים כלחי אחד ארוך משום 'לבוד'. היו שלשה טפחים ביניהם, ולרשב"ג ארבעה – משתמש עד חודו הפנימי של הלחי החיצון (שהמבוי כולו נותר בלחי החיצון. ראשונים).

ולדעת רבא המתיר להשתמש כנגד הלחי – מותר להשתמש בכל המבוי, אלא אם רצפו בלחיים במשך ארבע אמות (רב אשי), שאז כאשר הם סמוכים ז"ז על ידי 'לבוד' נידונים כמבוי ולא כלחי, וצריך לחי אחר להתירו (ובלא לחי נוסף אסור כל המבוי בטלטול, לא רק השטח שכנגד הלחיים. כן נקט רש"י, שלא כפי שמועתו). וזה רק לפי הדעה שלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים אינו נידון משום לחי, אבל לדעת האומר נידון משום לחי – מותר להשתמש כנגד הלחיים, כאשר הלחי החיצון בולט מבחוץ, כי במה שהוסיף על הלחי לחיים נוספים לא גרע הואיל ונראה מבחוץ.

דפים ט – י

טז. לחי או פס הנראה מבחוץ ושוה מבפנים או להפך, האם נידון משום לחי?

נראה מבפנים ושוה מבחוץ – נידון משום לחי. נראה מבחוץ ושוה מבפנים; לדברי רבי חייא נידון משום לחי. וכן נקטו רב הונא ורבה בנו. ולדברי רבי שמעון בר רבי אינו נידון משום לחי. וכן נקט רבי יוחנן. ואעפ"י שכן הוכיחו מהברייתא, הסיקו להלכה שניידון משום לחי – כפי ששנה רבי חייא. ומבואר בסוגיא שאין חילוק בין מבוי הניתר בלחי אחד ובין חצר הניתרת בשני פסים. בכלל 'נראה מבחוץ' – כותל שצדו אחד כנוס מחברו (שמקצת מעוביו בולט יותר מחלקו האחר), ונראה לעומדים בפנים ולא לעומדים מבחוץ (- שחלקו הפנימי קצר) או שנראה מבחוץ ולא מבפנים (- שחלקו הפנימי בולט והחיצוני קצר).

וכן בכגון חצר קטנה שנפרצה לגדולה, והרי לעומדים בגדולה נראים גיפופי הכותל שבפתח, ואינם נראים לעומדים בקטנה – הרי שלגבי טלטול בחצר הקטנה נידון הדבר כנראה מבחוץ ולא מבפנים. ואולם אם היו כותלי הקטנה נכנסים לתוך הגדולה וגם מופלגים מכתלי הגדולה שלשה טפחים – אינה ניתרת, מפני שגיפופי הגדולה אינם נראים מאותם כתלים של הקטנה.

א. לדברי התוס' והרא"ש [דלא כרש"י], אין נחשב 'נראה מבחוץ' אלא בכגון כותל שחלקו הפנימי בולט יותר מחלקו החיצוני, אבל לחי המונח בראש הכותל החוצה, ואינו נראה כלל לעומדים בחלל המבוי, אינו נידון משום לחי [ורק בחצר קטנה שנפרצה לגדולה מועיל כגון זה, מאחר והגיפופים מהוים מחיצה לחצר הגדולה, אבל אם אין שם חצר – לא] [עפ"י מהרש"א]. ולכל הדעות, כאשר הלחי נתון מאחורי המבוי כנגד אמצעו ולא בראשו – אין זה נידון משום לחי (ראשונים – עפ"י דברי הגמרא בנכנסים כותלי קטנה לגדולה).

ב. כאשר הלחי הנראה מבחוץ ושוה מבפנים נמשך ובולט ארבע אמות כלפי חוץ; יש אומרים שאינו מכשיר המבוי, ש'ניידון משום לחי' אמרו ולא 'משום מחיצה' (ראב"ד, מובא בראשונים; רשב"א וריטב"א כד.). ויש אומרים שמכשיר, אך דוקא בכגון חצר גדולה וקטנה שהגיפופים מתירים את הגדולה, אבל כותל שברשות הרבים או בכרמלית אינו מועיל למבוי כשאינו נראה מבפנים, שהרי אפילו לאותה רשות עצמה אינו מועיל [עפ"י תוס' כד: ד"ה ההיא. וסתימת דבריהם אפילו אינו נמשך ד' אמות. ו"ל כיון שהגיפופים אינם נראים מבפנים, ולבחוץ אינם מועילים כלום, לפיכך לא יועילו לפנימי].